

ירושלים
קבלו

מהם
הערכים
שלי?

ארבעה עמודים ליוו את עם ישראל
לאורך ההיסטוריה:

השבוע נעסוק בעמוד השני;
עמוד הערכים

ירושלים – כאן הכל מתחיל

וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכֹה וְנַעֲלָה אֶל הַר ה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וִירְנוּ
מִדְרָכָיו וְנִלְכָה בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַיִם
(ישעיהו ב – ג)

ירושלים, לב העם היהודי.
מכאן יצאה הוראה לישראל
כאן היה מגדלור הערכים של העולם.

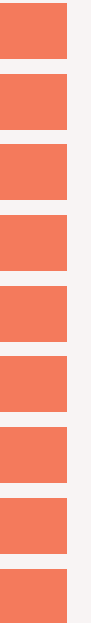
לקראת צום תשעה באב
נלמד על חשיבותה של ירושלים
כמרכז ערכים עולמי
נבין מה גרם לחורבנה של העיר
וכיצד נוכל לבנות
את מרכז העולם, שוב

איחוד אהנה ומוסיו!

בואו נחשוב על זה...

- מהי ההגדרה של "ערך"?
- מהו ההבדל בין "ערך" ל"אידיאל"?
- האם קיימים ערכים שכולם מסכימים עליהם?
- ערך שלא אוותר עליו הוא...
- מה הערך החשוב ביותר שקיבלתי מההורים שלי?
- האם אני הולך עם הערכים שלי עד הסוף?
- ערך יהודי שחשוב לי הוא...
- 3 ערכים שמלווים את המשפחה שלי הם...
- ערכים עבורי זה...

שאלה לדיון

**כיצד עם ישראל
שרד את הגלות
הארוכה ולא נעלם
במהלך ההיסטוריה?**

חורבן ירושלים

מקדש ראשון מפני מה חרב?

מפני שלושה דברים שהיו בו:

עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים.

אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה

ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב?

מפני שהיתה בו שנאת חנם.

ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש

עבירות ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים.

(יומא, ט', ב')

בואו נדבר על כה!
כיצד יתכן שהעם היה עסוק
בגמילות חסדים.
ומאיך היתה בו שנאת
חנם?

רגע חושבים:

מה זו שנאת 'חנם'? האם אכן שונאים
סתם-כך? מדוע שנאת חנם חמורה כל כך?

שם שכזה

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה"? אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים, דההוא גברא, דרחמיה קמצא ובעל דבביה בר קמצא, עבד סעודתא. אמר ליה לשמעיה: זיל, אייתי לי קמצא. אזל, אייתי ליה בר קמצא. אתא, אשכחיה דהוה יתיב. אמר ליה: מכדי ההוא גברא בעל דבבא דההוא גברא הוא, מאי בעיית הכא? קום פוק. אמר ליה: הואיל ואתאי – שבקן ויהיבנא לך דמי מה דאכילנא ושתינא. אמר ליה: לא. אמר ליה: יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך. אמר ליה: לא. אמר ליה: יהיבנא לך דמי כולה סעודתיך. א"ל: לא. נקטיה בידיה ואוקמיה ואפקיה.

עקשנות

תרגום

אמר רבי יוחנן: מהו שכתוב "אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה"? על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים, שאותו איש שאוהבו קמצא ובעל ריבו בר קמצא עשה סעודה. אמר לו לשמשו: לך הבא לי את קמצא, הלך הביא לו את בר קמצא. בא, ראה אותו שהיה יושב (בסעודה). אמר לו: הרי אותו האיש (אתה) בעל ריבו של אותו האיש (אני). מה רצונך כאן? קום צא. אמר לו: הואיל ובאתי, תניחני ואתן לך דמי מה שאוכל ואשתה. אמר לו: לא. אמר לו: אתן לך דמי חצי מסעודתך. אמר לו: לא. אמר לו: אתן לך דמי כל סעודתך. אמר לו: לא. אחזו בידו והקימו והוציאו.

סוף עצוב

אמר: הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה – ש"מ קא ניחא להו. איזיל, איכול בהו קורצא בי מלכא. אזל, אמר ליה לקיסר: מרדו בך יהודאי. א"ל: מי יימר? א"ל: שדר להו קורבנא, חזית אי מקרבין ליה. אזל, שדר בידיה עגלא תלתא. בהדי דקאתי – שדא ביה מומא בניב שפתים ואמרי לה, בדוקין שבעין – דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא. סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות. אמר להו רבי זכריה בן אבקולס: יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מזבח. סבור למיקטליה – דלא ליזיל ולימא: אמר להו רבי זכריה: יאמרו מטיל מום בקדשים – יהרג. אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו. (גיטין, נה, ב)

תרגום

אמר: הואיל והיו יושבים חכמים ולא מחו בו – נבין מזה שנוח להם (בדבר הזה). אלך ואלשין עליהם למלך. הלך, אמר לו לקיסר: מרדו בך היהודים. אמר לו: מי יגיד? אמר לו: שלח להם קורבן, תראה אם מקריבים אותו. הלך, שלח בידו עגל משולש. בזמן שבא – זרק בו מום בניב שפתים ויש אומרים בדוקין שבעין, מקום שלנו (ליהודים) הוא מום ולהם אינו מום. חשבו חכמים להקריבו משום שלום מלכות. אמר להם רבי זכריה בן אבקולס: יאמרו בעלי מומים קריבים על המזבח. חשבו להורגו, שלא ילך ויספר. אמר להם רבי זכריה: יאמרו מטיל מום בקדשים יהרג. אמר רבי יוחנן: ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו.

מלשנות

לומדים יחד

בסיפור 'קמצא ובר קמצא' מופיעים מספר דמויות.

- מי הדמויות הבעייתיות בעיניכם?
- כיצד ניתן היה לפתור את הבעיה?
- מדוע סיפור זה מסמל את הסיבה לחורבן ירושלים?
- הגמרא מדגישה כי בית המקדש חרב גם בגלל 'קמצא'. מדוע? הלא קמצא לא היה במקום בכלל?

איטיבי אכת?

בדף המובאות מופיעים פירושים והסברים על מעשה זה

מה זו שנאת חינום?

שנאת חנום מחריבה ירושלים: ... כי בשביל שנאת חנום נחרב ירושלים...
כי על ידי בית המקדש וירושלים נעשה כל ישראל כאיש אחד, לפי שהיה להם מזבח אחד, ולא היו רשאים לבנות כל אחד ואחד במה לעצמו עד שעל ידי בית המקדש היו ישראל אחד. וכאשר היה חלוק ביניהם, נחרב המקום הזה, שהוא נעשה לאחדות ישראל, ולפיכך על ידי שנאת חנום של קמצא נחרבה העיר והמקדש.
(מהר"ל, נצח ישראל, פרק ה')

לב אחד

בואו נדבר על זה

האם אתם מרגישים קשר עם יהודים ממקומות שונים?
בעלי תרבויות שונות?
מדוע?

האם יש דבר כזה 'אהבת חינם'?

מקובלת מימרה ידועה המיוחסת לגדולים שאת עוון שנאת חינם יש לתקן באהבת חינם. והדברים אומרים דרשני. המושג שנאת חינם ידוע ונזכר בכתובים, יש שנאה ויש שנאת חינם. שנאה שאינה מוצדקת שאין לה סיבה שנאת חינם היא. אולם מה היא אהבת חינם? וכי יש אהבה בחינם ללא סיבה ובלי הצדקה? הרי כל אהבה לזולת מצווה היא שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך'!

(רבי אליהו בקשי-דורון, בנין אב, ח"ג, סימן ע"ח).

ואהבת לרעך
כמוך

הולכים לקצה השני

הנה עתה תקנתנו לגאולה קרובה צריכה להיות ההיפך מזה, היינו 'אהבת חיים'. ופירוש – שכמו ששנאת חיים היינו שאין כל יסוד להשנאה ואין כל טעם בזה, לא בשכל דקדושה ולא בשכל אנושי, הרי התקון לזה צריך להיות על דרך שכתב הרמב"ם בראש הלכות דעות שמי שעבר לקצה אחד תקנתו הוא לא דרך הממוצע אלא אחיזה בקצה השני, הרי גם אהבת חיים צריכה להיות אף שאין כל יסוד לזה, לא רק בשכל אנושי אלא אפילו בשכל דקדושה (שנדמה לו שזהו שכל דקדושה) היינו שאף שאינו מוצא זכות לחברו שיאהבנו ואינו מוצא זכות למרות כל השתדלותו על פי מה שנראה לו, הנה בכל זאת אוהבו הוא ובאהבה שוקד עד שאינו רואה חובתו, שזו אהבה אמיתית..

(הרבי מחב"ד, הרמ"מ שניאורסון, ליקוטי שיחות ז, עמ' 326)

אהבת חיים

נקודה למחשבה

בתוך הדברים מוזכרת שיטתו של הרמב"ם לתקן באמצעות אחיזה בקצה השני. כיצד יכולה דרך זו להיות רלוונטית לכם בחיי היומיום?

ירושלים, לב העם היהודי

מעשר בהמה

מצווה להקריב עשירית מכל הבהמות הטהורות שנולדות לאדם בכל שנה לבית המקדש ולאכול את בשרן בירושלים

מעשר שני

מצווה מהתורה להפריש בשנים מסויימות עשירית מיבול התבואה השנתי (בנוסף על המעשר הראשון). מעשר שני הוא מעשר מיוחד שאינו ניתן לאף אדם ועל החקלאי עצמו לאוכלו בקדושה ובטהרה בירושלים

נטע רבעי

אלו פירות שגדלו בשנתו הרביעית של האילן, לאחר שלוש שנות ערלה. פירות אלו קדושים ומצווה לאכלם בטהרה בירושלים.

צאה לציון:

באותם ימים בני האדם חיו מחקלאות ומעבודת האדמה. מדוע דורשת התורה חיבור תמידי כזה לירושלים?

מרכז הערכים

משרשי המצוה. שהאל ברוך הוא בחר בעם ישראל וחפץ למען צדקו להיות כולם עוסקי תורתו ויודעי שמו, ובחכמתו משכם במצוה זו למען ילמדו יקחו מוסר, כי יודע אלקים שרב בני אדם נמשכים אחר החומר הפחות, בשגם הוא בשר, ולא יתנו נפשם בעמל התורה ובעסקה תמיד, על כן סבב בתבונתו ונתן להם מקום שידעו הכל דברי תורתו על כל פנים, שאין ספק כי כל אדם נמשך לקבע דירתו במקום שממונו שם.

ולכן בהעלות כל איש מעשר כל בקר וצאן שלו שנה שנה במקום שעסק החכמה והתורה שם והיא ירושלים, ששם הסנהדרין יודעי דעת ומביני מדע, וכמו כן נעלה לשם מעשר תבואתנו בארבע שני השמטה, כמו שידוע שמעשר שני נאכל שם, וכן נטע רבעי שנאכל שם, על כל פנים או ילך שם בעל הממון עצמו ללמד תורה, או ישלח שם אחד מבניו שילמד שם ויהיה נזון באותן פירות.

ומתוך כך יהיה בכל בית ובית מכל ישראל איש חכם יודע התורה, אשר ילמד בחכמתו כל בית אביו, ובכן תמלא הארץ דעה את השם, כי אם חכם אחד לבד יהיה בעיר או אפילו עשרה יהיו הרבה מבני אדם שבעיר וכל שכן הנשים והילדים שלא יבואו לפניהם כי אם פעם אחת בשנה, או אפילו ישמעו דבריהם פעם אחת בשבוע, ילכו

לביתם וישליכו כל דברי החכם אחרי גום, אבל בהיות המלמד בכל בית ובית שוכן שם ערב ובקר וצהרים ויזהירם תמיד, אז יהיו כולם אנשים ונשים וילדים מוזהרין ועומדים, ולא ימצא ביניהם שום דבר חטא ועון...

ללמוד וללמד

(ספר החינוך, מצווה סה)

כיצד נחזור לירושלים?

"וְאָשִׁיבָה שְׁפָטֶיךָ כְּבָרָאשְׁנָה וְיַעֲצִיךָ
כְּבַתְחִלָּה אַחֲרֵי כֵן יִקְרָא לְךָ עִיר הַצְּדָקָה
קְרִיָה נְאֻמָּה: צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְּדֶה
וְשָׁבִיָה בְּצְדָקָה"

(ישעיהו א' כו')

צדקה

צדק

משפט